

Kuntoutus neurokirjon lasten ja nuorten arjessa (Kirjo-projekti) Rahoitushakuun liittyvät kysymykset

1 Projektisuunnitelman sisältö

1.1 Pitääkö projektisuunnitelmassa kuvattujen toimenpiteiden kohdentua lapsiin ja nuoriin, joille on jo asetettu jokin neurokehityksellisen häiriön diagnoosi?

Toimenpiteiden kohdentuminen diagnoosin saaneisiin ei ole rahoituksen saamisen ehtona. Kohderyhmän tulee silti olla ne lapset ja nuoret, joiden haasteiden epäillään liittyvän neurokehityksellisiin häiriöihin, eli joilla on esimerkiksi ylivilkkauteen, keskittymiseen tai tunnesäätelyyn liittyvää pulmaa. Projektin tärkeimpänä tavoitteena on ennaltaehkäistä raskeampien palvelujen, kuten erikoissairaanhoidon tai Kelan kuntoutuspalvelujen tarvetta. Tämän vuoksi projektissa tulee vahvistaa arjen toimijoiden, kuten kasvatus- ja oppimisympäristöjen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelujen kykyä varhaiseen, matalan kynnyksen tukeen, oli lapsella tai nuorella jo diagnoosi tai ei.

1.2 Mitä yhteistyö hyvinvointialueen sekä kasvatuksen ja/tai koulutuksen järjestäjän välillä Kirjo-projektissa tarkoittaa?

Yhteistyö voi tarkoittaa monia asioita riippuen hyvinvointialueen ja kasvatuksen ja/tai koulutuksen järjestäjien tarpeista. Käytännössä se voi olla esimerkiksi matalan kynnyksen konsultaatiomallien tai verkostotyön kehittämistä, sote-ammattilaisten jalkautumista oppilaiden pariin tai opettajanhuoneisiin, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatus- ja opetus-toimen yhteisiä koulutuksia liittyen neurokirjon lasten ja nuorten tarpeisiin jne.

Tärkeää on, että projektisuunnitelmassa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatuksen ja koulutuksen yhteistyö on sidottu virallisiin hyvinvointialue-kunta -yhteistyörakenteisiin, kuten esimerkiksi hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, alueelliseen opiskeluhoitosuunnitelmaan tai muuhun yhteiseen suunnittelun ja johtamisen prosessiin. Toimenpiteiden ei tarvitse kohdentua hyvinvointialueen kaikkiin kuntiin, kunhan yhteistyö on riittävän laajaa ja pitkäjänteistä. Esimerkiksi yksittäisen koulun kanssa tehtävä pilotti ilman suunnitelmaa toimintamallin laajemmasta juurruttamisesta ei ole riittävä yhteistyön tapa Kirjo-projektissa. Riittävän hyvän yhteistyön suunnittelemiseksi tarvitaan johdon sitoutuminen projektiin, ja tätä tulee kuvata projektisuunnitelmassa (esimerkiksi, että toimenpiteistä on keskusteltu ja niihin on sitouduttu sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että kasvatus- ja sivistystoimen johdossa).

1.3 Kela järjestää projektin puitteissa myös valtakunnallisia koulutustilaisuuksia. Mitä näiden sisältö tulee olemaan?

Alustavan suunnitelman mukaan Kela järjestää Kirjo-projektin aikana valtakunnallisia webinaareja, joissa käsitellään palvelujen järjestämiseen ja kansallisiin suosituksiin liittyviä teemoja. Aiheet voivat liittyä esimerkiksi sosiaali- ja terveystilaisuuksien ja kasvatuksen ja koulutuksen yhteistyöhön, lainsäädännön soveltamiseen, Käypä hoito -suositukseen, Kelan kuntoutuspalveluihin tai ajankohtaiseen tutkimustietoon. Valtakunnallisten webinaarien aiheita voi myös ehdottaa Kelan projektiryhmälle. Neurokirjon substanssiasioihin, esim. osaamisen tai tunnistamisen vahvistamiseen liittyviä koulutuksia, Kela ei näillä näkymin tule järjestämään.

2 Mitä tarkoittaa, että projektissa työstetään myös Kelan kuntoutuspalveluihin ohjautumista? Pitääkö tämän näkyä projektisuunnitelmassa?

Kelan neurokehityksellisten häiriöiden kuntoutuspalvelujen hakijamäärät ovat nousseet runsaasti viime vuosina. Niihin ohjautuu lapsia ja nuoria, jotka eivät ole saaneet tarvittavaa ja lainmukaista hoitoa tai kuntoutusta ennen Kelan kuntoutuksiin hakeutumista. Osana Kirjo-projektia selkiytämme Kelan kuntoutuspalveluihin hakeutumisen kriteerejä. Työstämme tätä asiaa yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa, ja projektiin nimettävän kehittämissuunnitelman tulee osallistua tähän työhön. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi kirjallisten ohjeiden työstämistä yhdessä Kelan ja muiden hyvinvointialueiden kehittämissuunnitelman kanssa sekä yhteyshenkilönä toimimista hyvinvointialueen niihin palveluihin, joista eniten tulee ohjauksia Kelan kuntoutuspalveluihin. Tämä työ tulee huomioida kehittämissuunnitelman työmäärässä, mutta sitä ei tarvitse sisällöllisesti kuvata projektisuunnitelmassa.

3 Hakeminen

3.1 Voiko yhdeltä hyvinvointialueelta jättää useamman kuin yhden hakemuksen?

Ei voi. Hyvinvointialueen tulee hakuvaiheessa koordinoida eri palvelujen tai yksiköiden mukana olo projektissa, ja tehdä Kelalle yksi hakemus ja projektisuunnitelma.

3.2 Mitä tarkoittaa, että usea hyvinvointialue voi tehdä yhteisen projektisuunnitelman ja hakemuksen?

Tämä mahdollisuus on haluttu tarjota esimerkiksi sellaiseen tilanteeseen, että kahdella hyvinvointialueella on samanlaiset kehittämistarpeet ja ne haluavat yhdistää resurssinsa ja

muodostaa yhteisen projektin. Lähtökohtaisesti rahoitus myönnetään tällaisessa tilanteessa vastaavasti suurempana.

3.3 Millainen sopimus yhteistyöstä tehdään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa? Täytyykö sopimus liittää rahoitushakemuksen liitteeksi hakuaikana?

Yhteistyösopimus voi olla lyhyt, eikä siinä tarvitse toistaa varsinaiseen projektisuunnitelmaan kirjattuja sisällöllisiä asioita. Sopimuksessa on kuitenkin oltava seuraavat asiat:

Sopimuksen osapuolet

Sopimuksen kohde (projektin mahdollinen nimi ja aikataulu)

Projektissa tehtävän yhteistyön tavoitteet ja toteuttamistavat lyhyesti

Projektin avainhenkilöt hyvinvointialueella ja kasvatuksen ja/tai koulutuksen järjestän organisaatiossa

Yhteydenpidon tai seurannan tapa hyvinvointialueen ja kasvatuksen ja/tai koulutuksen järjestäjän välillä

Rahoituksen jakautuminen, jos sitä ohjataan hyvinvointialueelta kasvatuksen ja/tai koulutuksen toimialalle

Muut tarvittavat olennaiset tiedot

Allekirjoitukset

Jos mukana on monta kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjää (esimerkiksi monta kuntaa), jokaisen kanssa on tehtävä oma sopimus.

Yhteistyösopimuksen hyvinvointialueen ja kasvatuksen ja/tai koulutuksen toimijan välillä voi tarvittaessa toimittaa Kelaan hakujan jälkeen ennen projektin käynnistymistä. Jos sopimusta ei toimiteta hakuvaiheessa, Kelan rahoituspäätös tehdään ehdollisena. Hakuvaiheessa tärkeintä on, että hyvinvointialue on käynyt neuvotteluja kasvatuksen ja/tai koulutuksen kumppanin kanssa, ja sieltä on hakemukseen nimetty yhteyshenkilö. Jos yhteistyö hyvinvointialueen ja kasvatuksen/koulutuksen välillä on ennestään vähäistä, projektin tavoitteena voi olla yhteistyön käynnistäminen tai syventäminen. Olennaista on kuvata hyvinvointialueen ja kasvatuksen ja/tai koulutuksen järjestäjän yhteistyön nykytilanne ja peilata projektisuunnitelman toimenpiteitä siihen.

4 Rahoitus

4.1 Vaaditaanko hyvinvointialueilta/Helsingiltä omarahoitusosuutta?

Ei vaadita. Halutessaan hyvinvointialue/ Helsingin kaupunki voi laajentaa projektia omalla rahoitusosuudella.

4.2 Miksi kaikki hyvinvointialueet saavat saman määrän rahoitusta, vaikka alueiden kehittämistarpeet ovat erilaisia ja ne ovat eri kokoisia?

Hakuprosessista on pyritty tekemään mahdollisimman yksinkertainen ja kevyt. Jos eri hakijoille myönnettäisiin eri määrä rahoitusta, hakemukset tulisi arvioida ja pisteyttää huomattavasti tiukemmin.

Esimerkiksi hankintalain mukaista kilpailutusta hakijoiden kesken ei haluttu Kirjo-projektin rahoitushaussa tehdä, koska mukaan toivotaan kaikki hyvinvointialueet. Tämän vuoksi päädyttiin jakamaan sama rahoitusosuus kaikille kriteerit täyttävälle hakijoille. Myös hyvinvointialueiden erisuuruinen väestöpohja tunnistettiin haasteena projektin suunnitteluvaiheessa. Tätäkin asiaa oli esiselvitysten perusteella vaikea luotettavasti huomioida rahamäärän jaossa, minkä vuoksi päädyttiin tasasummaan kaikille.

4.3 Kilpailevatko hakijat rahoituksesta keskenään? Saako paremmalla projektisuunnitelmalla enemmän rahaa?

Hakijatahot eli hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki eivät kilpaile rahoituksesta keskenään. Rahoitus myönnetään lähtökohtaisesti haetun suuruisena (max 100 000e) kaikille hyväksytyyn hakemuksen jättäneille. Rahoitus voidaan myöntää ehdollisena siten, että Kela vaatii projektisuunnitelmaan muutoksia ennen lopullista rahoituspäätöstä.

4.4 Peilataanko projektisuunnitelman tavoitteita kuitenkin haettuun rahamäärään?

Kyllä, projektisuunnitelmaa tarkastellaan siltä kannalta, ovatko haetut toimenpiteet suhteessa haettuun rahamäärään.

4.5 Mitä tapahtuu, jos kaikki hyvinvointialueet eivät hae rahoitusta? Saavatko muut hakijat enemmän?

Kannustamme kaikkia hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia hakemaan rahoitusta ja tulemaan mukaan Kirjo-projektin yhteiskehittämiseen. Jos joku tai jotkut alueet eivät lähde

mukaan, laskennallisesti yli jäävän rahoituksen käyttöä tarkastellaan Kelassa erikseen. Kehittämishanke kannattaa suunnitteluvaiheessa mitoitaa siten, että Kelalta haettava rahoitus on suuruudeltaan 100 000e.

4.6 Myönnetäänkö projektirahoitusta matkakuluihin?

Pääosin projektia on mahdollista toteuttaa etäyhteyksin, mutta koska projektin keskiössä on monialaisen yhteistyön lisääminen, kasvokkaisetkin tapaamiset voivat olla tärkeitä. Projektirahoitusta voi käyttää kohtuullisessa määrin suoraan projektisuunnitelman toimenpiteisiin liittyvään matkustamiseen, esimerkiksi kehittämiskoordinaattorin matkoihin eri kuntiin, jotka sijaitsevat hyvinvointialueella.

4.7 Voiko osan rahoituksesta siirtää koulutuksen järjestäjälle?

Halutessaan hyvinvointialue voi siirtää osan saamastaan rahoituksesta kasvatuksen tai koulutuksen järjestäjälle, jos se edistää projektin tavoitteita. Hyvinvointialueella täytyy silti olla Kirjo-projektille nimetty kehittämiskoordinaattori, joka koordinoi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistä ja tekee esimerkiksi yhteistyötä Kelan kanssa Kelan kuntoutuspalveluihin ohjautumiseen liittyen.

5 Projektin käynnistyminen ja raportointi

5.1 Voiko projekti käynnistyä niin, että keväällä 2025 tietyn ammattilaisen työpanoksesta puolet korvamerkittäisiin Kirjo-projektiin ja vasta syksyllä Kirjo-projektin käytössä olisi kokoaikainen projektikoordinaattori?

Kehittämiskoordinaattorin työnkuvaan ja -aikaan liittyviä asioita arvioidaan hakuvaiheessa Kelassa tapauskohtaisesti. Käytännössä Kirjo-projektin edistäminen hyvinvointialueella vaatii kehittämiskoordinaattorin 50-100 % työpanoksen. Joillakin hyvinvointialueilla työskentelee ennestään muulla rahoituksella osa-aikainen kehittämiskoordinaattori neurokirjon asiakkaiden palvelujen kehittämistehtävissä. Esimerkiksi tällöin Kirjo-projektin toimeenpanoon voi saatavien synergiaetujen vuoksi hyvin riittää 50% henkilön työpanos. Myös hyvinvointialueiden tai maakuntien ajankohtainen kehittämisen tilanne tai koko voi vaikuttaa asiaan. Hyvinvointialueiden on hakemuksessa perusteltava, miksi juuri toivotun kaltainen järjestely edistäisi projektin tavoitteita parhaiten. Yleisesti ottaen Kirjo-projektissa kyse on valtakunnallisesta yhteiskehittämisestä, joka vaatii syksystä 2025 lähtien riittävästi Kirjo-projektiin nimetyn kehittämiskoordinaattorin työpanosta, oli tämä sitten hyvinvointialueella valmiiksi työskentelevä kehittäjä tai Kirjo-projektiin nimettävä uusi hen-

kilö. Yhteiskehittämiseen liittyviin tapaamisiin ja suoraan työskentelyyn Kelan kanssa arvioidaan kuluvan 2-3 työpäivää/kk. Huom. Valtakunnallinen yhteiskehittäminen tulee jo projektin alkuvaiheessa loppukevällä 2025 vaatimaan noin viikoittaista yhteydenpitoa tai osallistumista yhteistyöhön Kelan kanssa. Tähän työhön hyvinvointialueen on nimettävä joka tapauksessa henkilö.

5.2 Hyvinvointialueellamme edellisen kehittämishankkeen rahoitus on päättymässä touko-kesäkuussa. Voiko Kirjo-projekti käynnistyä vasta esimerkiksi kesä- tai elokuussa, jotta sillä voitaisiin jatkaa edellisen hankkeen työtä?

Rahoitushakemuksen ja projektisuunnitelman voi tehdä sen mukaisesti, että projekti alkaisi hyvinvointialueella hieman myöhemmin kuin huhtikuussa. Tällöin hakemuksessa tulee perustella toivotun aikataulun syyt. Rahoituksen myöntämisestä päättävä Kelan työryhmä käsittelee hakemukset yksilöllisesti ja aikataulutoiveet pyritään huomioimaan, mikäli ne ovat hyvin perusteltuja. Kirjo-projektin kehittämiskoordinaattorien ensimmäiset valtakunnalliset verkostotapaamiset on kuitenkin tarkoitus pitää Kelan johdolla touko-kesäkuussa 2025. Projektisuunnitelmassa tulee ilmoittaa, kuka tai ketkä osallistuvat hyvinvointialueelta näihin tapaamisiin siinä tapauksessa, että projekti ei ole alueella vielä alkanut.

5.3 Voiko Kirjo-projektin rahoituksen ottaa käyttöön vasta esimerkiksi vuoden 2026 alusta, jos hyvinvointialue saa projektin alkuun ilman sitä vuonna 2025?

Kelan näkökulmasta olennaista on, että hyvinvointialueiden projektit käynnistyvät keväällä tai viimeistään elokuussa 2025. Hankkeilla tulee olla viimeistään elokuussa 2025 nimettynä kehittämiskoordinaattori, joka pystyy osallistumaan valtakunnalliseen yhteiskehittämiseen. Jos rahoitus tai resurssi tähän tulee muusta lähteestä esimerkiksi syksyn 2025 ajan, ja Kirjon rahoitus halutaan ottaa käyttöön vasta myöhemmin, se on mahdollista.

5.4 Millaista seuranta ja raportointia projektissa vaaditaan?

Projektisuunnitelmaan tulee kirjata selkeät tavoitteet, joihin projektilla pyritään, ja joita voidaan projektin aikana seurata ja projektin lopuksi arvioida. Hyvinvointialueet raportoivat projektin etenemisestä Kelalle erikseen sovittavalla tavalla, joka tarkentuu myöhemmin. Projektirahoituksen maksatus on sidottu hyväksytyihin raportteihin ja toteutuneisiin kustannuksiin. Projektin lopuksi koko projektista työstetään Kelan johdolla yhteinen loppuraportti, johon kukin hyvinvointialue kirjoittaa osion oman hyvinvointialueensa kehittämis-työstä tai muusta yhdessä sovittavasta osa-alueesta.